

10.00.00 – ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

ОНА ТИЛИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИДА САВОЛНИНГ ЎҚУВ ТОПШИРИҒИ СИФАТИДАГИ ЎРНИ

DOI: <https://doi.org/10.53885/edinres.2022.15.42.005>

Ҳамроев Гофир Ҳасанович,

Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти
университети доценти

Аннотация: мақолада она тили ўқитиш тизимини такомиллаштиришда қўл келувчи янги ўқитиш методикасида ўқув топшириқларининг тутган ўрни ва унинг тавсифи ҳақида фикр юритилади. Шунингдек, ўқув топшириқларини тузишда прагматик ёндашувга таянишнинг афзалликлари баён қилинган. Айниқса, она тили машғулоти орқали нутқий кўникмаларини ривожлантиришда, ўқувчиларни мустақил, креатив фикрлашга ўргатишда асосий вазифа бажарадиган саволларнинг ўқув топшириғи сифатидаги аҳамияти, бажарадиган вазифасига кўра турлари тадқиқ қилинган.

Калит сўзлар: ўқув топшириқлари, савол ва унинг турлари, дарслик, нутқий кўникмалар, нутқ сўзлаш, англаш, фаҳмлаш, иншо ёзиш, ўқув топшириқлар таркиби, ўқитиш методикаси, креатив фикрлаш

РОЛЬ ВОПРОСА В МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ РОДНОГО ЯЗЫКА В КАЧЕСТВЕ УЧЕБНОГО ЗАДАНИЯ

Ҳамроев Гофир Ҳасанович,

доцент Ташкентского государственного университета узбекского
языка и литературы имени Алишера Навои

Аннотация: статье основное внимание уделяется роли учебных заданий и их описанию в новой методике преподавания, используемой для совершенствования системы преподавания родного языка. В нем также описываются преимущества использования прагматичного подхода при составлении учебных заданий. Была исследована важность вопросов качества учебного задания, типов в соответствии с выполняемой задачей, особенно в развитии речевых навыков на уроках родного языка, основной задачи обучения студентов самостоятельному, творческому мышлению.

Ключевые слова: учебное задание, вопрос и его типы, учебник, разговорные навыки, говорение, понимание, письмо, эссе, состав учебных заданий, методика преподавания, творческое мышление

THE ROLE OF THE QUESTION IN THE METHODOLOGY OF TEACHING THE NATIVE LANGUAGE AS AN EDUCATIONAL TASK

Khamroev Gofir Hasanovich,

Associate Professor of the Tashkent State University of Uzbek
Language and Literature named after Alisher Navoi

Abstract: the article focuses on the role of educational tasks and their description in the new teaching methodology used to improve the system of teaching the native language. It also describes the advantages of using a pragmatic approach in the preparation of training tasks. The importance of the issues of the quality of the educational task, types in accordance with the task performed, especially in the development of speech skills in the lessons of the native language, the main task of teaching students independent, creative thinking, was investigated.

Keywords: study assignment, question and its types, textbook, conversational skills, speaking, understanding, writing, essay, composition of study assignments, teaching methods, creative thinking

Кириш. Ўзбек тилининг она тили ва давлат тили сифатида ўқитилиши бўйича янада кенг кўламли тадқиқотлар олиб борилиши зарур. Айниқса, бу соҳада ўқув топшириқларидан фойдаланиш масаласида муайян оқсоқликлар бор, жумладан, ўқув топшириқлари мазмуни махсус ўрганишни талаб қилади. Жаҳон тил ўқитиш методикасида асосий эътибор ўқув топшириқларнинг сифатига қаратилади. Ўқувчида нутқий кўникмаларни ривожлантириш ёки шакллантириш бир босқичли оддий жараён эмас, шу сабабли топшириқ ёки саволлар ҳам бир хил бўлмайди. Фаолиятни ташкил этиш босқичи қанча бўлса, натижагача бўлган жараёнда машқ, топшириқ ва саволларнинг вазифаси ҳам шунчалик ранг-баранг бўлади.

Замонавий ўқитиш методикаси ўқувчиларда, талабаларда ХХ аср кўникмаларини шакллантиришни талаб қилар экан, демак ўқув топшириқлари ҳам зудлик билан шу талабга мослашиши керак. Ўзбек тилининг она тили ва давлат тили, шунингдек, иккинчи тил сифатида ўқитилишда ўқув топшириқлари шунчаки ишлаб чиқилган савол ва топшириқлардан фойдаланилади. Аслида ҳар бир савол, ҳар бир топшириқ пухта ўйланган, белгиланган мезонлар асосида ишлаб чиқилиши лозим. Мавжуд ўқув топшириқларининг энг нокулай жухати бу – замонавий баҳолашга мос келмаслигидир. Ҳар бир машғулот муайян кўникма ёки малакани ҳосил қилиш учун тақдим қилинади. Саволлардан фойдаланиш масаласида ҳам натижалар ижобий эмас, зеро,

саволлар қандай вазифаларни бажара олиши ҳақида мулоҳаза қилиб кўриш керак. Машғулот жараёнида саволдан, аввало, ўзлаштирилган билимнинг кўлами, сифати, ёки маълумотга муносабати, тафаккур тарзини билишда фойдаланилиш самарали бўлади. Замонавий таълимда воситани биргина вазифани бажаришга мўлжаллаш вақтни исроф қилиш билан тенг.

Тил ўқитишда машқнинг бажарадиган вазифаларини, қўлланилиш ўринларини аниқлаб олиш лозим. Асарият мамлакатлар таълим тизимида лингвистик топшириқлар, нутқий топшириқларга нисбатан анча кам. Ўзбек тили таълимида лингвистик топшириқлар керагидан ортиқ қўлланилади. Агар топшириқлар орқали лингвистик маълумотлар ҳам нутқий кўникмаларни ривожлантиришга бўйсундирилса, тезроқ нутқий компетенцияга эришиш мумкин.

Дунё тил ўқитиш тажрибасида нутқий кўникмалар тўртта. Тинглаб тушуниш, гапириш, ўқиш ва ёзиш кўникмалари бўлиб уларни шакллантириш бўйича бериладиган савол ва топшириқлар баҳолашга жуда қулай тарзда ишлаб чиқилган. Таълимда баҳолашнинг қулай, самарали йўлини ишлаб чиқилсагина унинг фойдаси бўлади. Билим кўникма ва малакани баҳолай олмадимиз, демак, у топшириқ сифатсиздир. Шунинг учун ҳам савол ва топшириқлар ишлаб чиқишда қуйидагича ёндашиш лозим:

1. Ўқув дастурларида дарс, машғулот мавзусини мантиқан тўғри қайд этиш.

2. Иш режаларидаги мавзуларни кўзда тутиладиган билим, кўникма ва малакаларни шакллантира олиш имкониятини ҳисобга олиб танлаш.

3. Мавзуга доир ўқув топшириқларни фойдалилик даражаси бўйича саралаб олиш.

4. Бугунги мавзуда асосан қандай ўқув топшириғидан фаол фойдаланиш мумкинлигига тўғри ташхис қўйиб олиш.

5. Машқлардан такрорлашни талаб қилувчи ўқиш, ёзиш, гапириш кўникмаларини шакллантиришда фойдаланиш.

Мавзуга оид адабиётларнинг таҳлили (Literature review).

Савол ўқув топшириғи ҳисобланиб, ҳали алоҳида тадқиқ этилмаган. Унинг она тили ўқитиш методикасида қандай аҳамият касб этиши, вазифаси, турлари, таснифи, қўлланилиш ўринлари ва таркиби ўрганилмаган. Мезонлари ишлаб чиқилмаган. Методик қўлланмаларда, дарсликларда топшириқлар билан бирга қўлланилади, кўпинча, топшириқ билан алмаштирилади, топшириқнинг таркибига киритиб юборилади. Аслида методикада саволнинг ўз ўрни ва вазифаси бор. У топшириқдан аниқ фарқ қилади. Баъзан топшириқ билан бир хил вазифаларни бажариши мумкин, аммо бу бир нарса дегани эмас.

Амалдаги дарсликларда “Савол ва топшириқлар” рукини остида фақат саволлар берилади. Бу – мазкур тушунчанинг мазмун моҳиятини ёндош тушунчаларга нисбатан фарқлаб олиш зарурлигини кўрсатади.

Зеро, ижтимоий ҳаётда ҳам савол муҳим аҳамиятга эгадир. Жавоб – саволнинг қандай берилганига боғлиқ. Демак, ўқувчиларга тўғри, ўринли ва мақсадли савол бера олсак, уларнинг берган жавоби жамият тараққиёти учун қайсидир маънода фойдали бўлади.

Шу ўринда савол нима ўзи деган саволга жавоб излаш, уни илмий-методик текшириб кўриш зарурати пайдо бўлади. Ўзбек тилининг изоҳли луғатида саволга шундай таъриф ва тавсиф берилган: САВОЛ – [а. – сўроқ; илтимос]

1 Жавоб олиш учун айтиладиган гап, жумла; сўроқ. – [Васила Назаровна:] Сен менинг саволимга жавоб бер, ким у? Ў. Ҳошимов, Қалбингга қулоқ сол. – Жуда яхши савол! – деди Иброҳимов, – қани, бу саволга ким жавоб беради А. Қаҳҳор, Қўшчинор чироқлари. Савол аломати – еск. Сўроқ белгиси. Савол аломати ҳамма вақт «ми» дан кейин қўйилади десам, кулади. А. Қаҳҳор, Адабиёт муаллими. Етти оғайни ҳам кўкда ногаҳон Савол аломати бўлиб кўрингай. А. Орипов.

2 Имтиҳон билетидеда ёзиб қўйилган, жавоб бериш лозим бўлган мавзулар номи ёки машқ, масала. Иккинчи қаторга бориб ўтирганидан кейин машинкада ёзилган саволларни ўқиди: – 1. Жоул - Ленс қонуни. 2. Резонанс. Учинчи савол электромагнит майдони ҳақидаги масала эди. Ў. Ҳошимов, Қалбингга қулоқ сол. 3. Ечилиши лозим бўлган масала, муаммо. Бугунги йиғилишимизда иккита саволни ҳал қилишимиз лозим. Газетадан.

Шунингдек, А.Н.Леонтьев, Ж. А. Пономарев, С.Л.Рубенштейн кабилар ўқув топшириқлари ва уларнинг дидактикада тутган ўрни, вазибалари ҳақида кузатишлар олиб борган. Жумладан, Леонтьев “топшириқ” тушунчасини қуйидагича характерлайди: “Топшириқ – муайян шартларга асосланиб олдинга қўйилган мақсаддир”, деб таъкидлайди, бироқ савол ҳақида бу ўринда муносабат билдирилмайди.

Ҳаётда ҳам педагогикада ҳам саволнинг вазибаси бириккинчисидан унчалик узоқ эмас. Бироқ она тили ўқитиш методикаси таълимнинг бошқа соҳаларига қараган муҳимроқ аҳамият касб этади. Унинг бу борадаги педагогик юки ўқувчи шахсини фикрлашга ўргатиш, билимларини синаш, кўникмасини текшириш кабилар билан белгиланади.

Таълимда, хусусан, она тили ўқитишда саволлардан турли мақсадларда фойдаланиш мумкин:

- А) ўқувчи билимини аниқлашга доир;
- Б) ўқувчи қобилиятини аниқлашга доир;

С) ўқувчининг фикрлаш кўникмасини аниқлашга доир;

Д) ўқувчининг хотирасини текшириб кўришга доир.

Ўқитувчи синфга саволлар билан муружаат қиладиган жуда кўп мақсадлар мавжуд. Асосийларини кўриб чиқамиз. Демак, ўқитувчи куйидаги мақсадда саволлар бериши мумкин:

- ўқув материални билиш ва тушуниш даражасини ёки шакллантирилган вазифаларнинг шарт-шароитларини тушуниш даражасини аниқлаш;

- ўқувчиларнинг эҳтиёжларини аниқлаш ва мотивацияларини шакллантириш;

- ўқувчиларнинг ўқув-билув фаолиятини ташкил этиш, саволлар асосида топшириқ бериш ва олинган натижаларни ўрганиш;

- фаолиятда қарор қабул қилиш ва ўз-ўзини баҳолашига имкон бериш, масалан, ўқитувчи ўқувчига бирор масалани ўзи ҳал қилиши, гипотезани шакллантириш ва керакли хулосалар чиқаришга ёрдам бериш учун саволлар беради.

Ўқитувчи ўқувчига қандай саволлар бериши керак?

Ўқитувчининг ўқувчиларга қаратилган саволларини мақсадга кўра куйидагича таснифлаш мумкин:

- тўғридан-тўғри савол – билим масаласи; одатда аниқ жавоб бор;

- тушуниш саволи – билимларни ёдлаш ёки тушуниш орқали эгалланганлигини аниқлашга қаратилган саволлар;

- етакчи савол – ўқувчига қийин вазиятда қарор қабул қилишга ёрдам берадиган савол;

- тушунтириш савол – ўқувчининг ўз жавобини тўлдириш мақсадида ўқитувчи берган савол;

- очиқ савол – ўқув вазиятини таҳлил қилиш, баҳолаш ёки акс эттириш учун савол, шунингдек, ижодий савол (масалан, шартлилик, тахмин ёки прогноз элементлари бўлган савол).

ўқувчилар билан самарали мулоқот қилиш учун ўқитувчи барча турдаги саволлар бўйича малакага эга бўлиши керак. Бу борада етакчи ва очиқ саволлар, ниҳоятда муҳимдир, чунки улар ўқувчиларни фикрлашга ўргатади.

Савол бериш билан боғлиқ қандай муаммолар мавжуд?

Одатда савол бериш қийин эмасдек туюлиши мумкин, унга жавоб бериш ҳам осон эмас. Ўқитувчи томонида бериладиган саволлар шунчалик ўйлаб берилиши керакки, ўқувчиларнинг бундай саволларга берадиган жавоблари мамлакат тараққиётига хизмат қилсин, ўқувчи ҳаёти давомида унга фойда келтирсин. Зеро, ўқитувчи берган саволлар, шунингдек, уларни сўраган йўли ўқув материалининг билим даражасини, унинг ақл-заковатини ва ишга бўлган муносабатини очиб бериш билан

бирга ўқувчиларни турли мулоқот вазиятларига тайёрлаши керак. Шу сабабли ҳам савол бериш қийин бўлмоғи лозим. “Берилган шеърий мисраларда нечта унли қатнашган?”, деген савол ўқувчи учун қанчалик фойдали эканлиги ҳақида жиддий ўйлаб кўрилиши керак.

Энди ўқитувчи томонидан савол беришда юзага келиши мумкин бўлган муаммоларни кўриб чиқайлик.

1. Ўқитувчининг сўзи ўқувчига тушунарли эмас.

2. Саволларнинг бир хил турини белгилаш. Ўқитувчилар кўпинча тўғридан-тўғри ва тушуниш учун саволлар беради ва муаммоли саволлар берилмайди. Одатда ўқув материални билиш ва тушуниш даражасини аниқлаш мақсадида саволлар берилади, яъни саволдан, асосан, назорат воситаси, ўқувчиларнинг ўқув-билув фаолиятини ташкил этиш воситаси сифатида фойдаланилади.

3. Нотўғри жавобларга салбий реакциянинг етишмаслиги. Бундай реакциялар туфайли хатодан қўрқиш ҳосил бўлади. Аксинча, ҳар ким хато қилиши мумкинлиги ҳақида тушунча ҳосил қилиш керак. Ўқувчи ўзини тузатишига етакчи саволлар бериш фойдалидир. Ўқувчининг саволга жавоби бўлмаса, бошқа савол бериш керак. Агар у бунга жавоб қила олса, баҳосини туширмаслик керак.

4. Ўқитувчи ўқувчиларнинг ўйлаб жавоб беришига имкон бермайди. Ўқувчиларнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиб саволлар бериш тажрибаси қўлланилмайди. Унутмаслик лозимки, ўқувчиларга жавоб ҳақида ўйлаш учун турлича вақт керак, ва тақдимот турли шаклда бўлиши лозим. Мисол учун, кимгадир бутун синф олдида эмас, балки ёзма равишда жавоб бериш қулай ва ҳоказо.

Таҳлил ва натижалар (Analysis and results). Шу ўринда психологик нуқтаи назардан ўқитувчи ва ота-оналар учун қуйидагича тавсиялар бериш мумкин:

Ўқувчига (болага) риторик саволлар бермаслик керак, масалан:

“Мен буни тушунтирганимда қаерда эдинг?”

“Менга нега диққат билан қулоқ солмадинг?”

“Буни сизга қачонгача тушунтираман?” ва ҳоказо.

Бу масалалар боланинг қадр-қимматига таъсир қилади ва ҳақоратдек қабул қилинади.

Ўқувчилар томонидан бериладиган саволлар. Нега ўқувчиларни савол беришга ўргатиш керак? Бугунги кунда нима муҳимроқ деб ўйлайсиз: Савол беришга ўргатилганлар турли мақсадларни қўйишлари, уларга эришишлари ва хатоларни таҳлил қилишлари мумкин. Мақсадларни аниқлаб олиш қобилияти инсоннинг муваффақиятини белгилайди. Ўқувчи савол ва топшириқларни бажариб, фикрлашни ривожлантиришга ўрганади. Нима фойдалироқ: ўқитувчининг саволига

жавоб қидиришми ёки таклиф этилаётган материалга ўз саволларини шакллантиришми? Маълум бир мавзу доирасида савол беришга ўргатиш орқали муайян фаннинг мазмунини ўргатиш мумкин. Бундай саволларни рағбатлантириш орқали шу фанга қизиқиш ҳосил қилиш мумкин.

Ўқитувчи ўқувчиларнинг саволларига қандай жавоб бериши лозим?

1. Ўқувчиларнинг саволларига рағбат билдириш.

2. Жуда яхши саволларнинг алоҳида таъкидлаш.

3. Мантисиз саволларга ҳолис муносабат билдириш. Ҳар қандай саволни жиддий қабул қилиш ва беш дақиқа олдин тушунтирилган бўлса ҳам, жуда муҳим деб жавоб бериш керак.

Бу қоидаларга амал қилиш ўқувчилар тез-тез ва ихтиёрий саволлар беришни бошлашга олиб келади. Ўқувчиларга савол беришда янада фаол бўлишлари учун нима жуда муҳимлигини тушунтириш керак.

Яна бир муҳим масала. Агар ўқитувчи саволга жавобни билмаса, нима қилиши керак? Агар савол ўқув материалига тегишли бўлса, ўқитувчи қаттиқ ишлаши ва унга жавоб бериши керак. Баъзан саволлар дарслик доирасидан ташқарига чиқиши мумкин. Саволнинг жавобини билмаслигини тан олиши ва кейинги дарсда жавоб беришга ҳаракат қилиши мумкин. Билмаслик айб эмас, билишни истамаслик айбдир.

Ўқувчини тўғри савол беришга қандай ўргатса бўлади? Ҳар бир ўқитувчи бир қатор топшириқлардан фойдаланиши мумкин, уларнинг мазмуни ўқувчилардан саволлар тузишни талаб қилади. Бундай топшириқларнинг айрим намуналарини кўриб чиқамиз.

1. Таклиф этилаётган ўқув материали учун саволлар тузиш. Анъанавий ўқитишда ўқитувчилар ўқувчиларга параграфдан кейин жойлаштирилган саволларга жавоб беришни сўраб, кўриб чиқилган параграфга ўз саволларини шакллантиришни камроқ таклиф қиладилар. Тескари ўрганиш ўқувчиларнинг ўқув материални мустақил ўзлаштиришларини, масалан, ўқитувчи таклиф этган саволларга эътибор қаратишларини назарда тутди. Мавзунини ўрганиш жараёнида ўқувчилар синфда муҳокама қилмоқчи бўлган саволлар рўйхатини тузадилар.

2. Мақсадни белгилаш босқичида ўқувчилардан дарс давомида жавоб топмоқчи бўлган бир қатор саволларни шакллантиришларини сўрашингиз мумкин. Бу саволларни синфтахтасида ёки дафтарларда акс эттириш мақсадга мувофиқдир. Дарс охирида берилган саволлар ва олинган жавобларга яна эътибор бериш керак.

3. Билимларни бойитиш ёки билимларни мустаҳкамлаш босқичида ўқувчиларга маълум бир мавзу билан боғлиқ калит сўзларни таклиф қилиш мумкин. Калит сўзларни ўқувчиларнинг ўзлари қўйишлари мумкин. Кейин ўқувчилар бу сўзлар ҳақида саволлар тузишлари керак. Топшириқни нафақат фронтал, балки мусобақа шаклидаги жуфт ёки гуруҳларда ҳам бажариш мумкин. Мисол учун, бир гуруҳ тасодифий

бир калит сўзни тортади ва бунинг учун бир савол ҳосил қилади. Балл яхши савол учун берилиши мумкин.

4. Билимларни ривожлантириш босқичида ўқувчи ёки талаба ўзаро бир-бирини сўроққа тутиши мумкин, бунда бир ўқувчи бошқасидан сўрайди, кейин жавоб берувчи ўқувчи учинчисидан сўрайди ва ҳоказо. Бундай сўровнинг асосий шарт: ҳар бир ўқувчи битта саволга жавоб бериши ва битта савол бериши керак.

5. Тескари топшириқлар. Ўқувчилар одатда топшириқни бажаришда аниқ саволларга жавоб берадилар. Масалан, ечилган муаммо бўйича шарт ва талабларни шакллантириш ёки муаммо шартига қўйилган максимал талабларни шакллантириш; тайёр чизма, жадвал, формула, фото, видео учун саволлар билан чиқиш; мавжуд жавоблар учун саволлар тузиш. Бундай топшириқларни бажариш мусобақа шаклида жуфт ёки гуруҳларда ҳам ташкил этилиши мумкин.

6. Ролли ўйинлар. Ушбу ўйинларнинг шартлари кўпинча саволларни шакллантиришни ўз ичига олади. Масалан, дарс матбуот анжумани шаклида ташкил этилиб, унда ўқувчи-журналистлар олимга саволлар бериб (бу ролни ўқитувчи ёки ўқувчи ўйнаши мумкин), сўнгра олинган материал бўйича мақолалар ёзишлари мумкин. Дарсни ташкил этишнинг яна бир намунаси олимлар томонидан илмий-тадқиқот натижаларини илмий жамоатчиликка тақдим этиш бўлиши мумкин. Ўқувчилар қарши томон яъни бошқа олимлар сифатида ҳаракат ва тақдим этилган ҳисоботни кўриб бериши керак.

Бу ўринда қуйидаги сўроқ олмошларидан самарали фойдаланиш мумкин: Нима? Қачон? Нима учун? Қаерда? Нима учун? Қаёқдан? Қандай қилиб?

Сукрот усули “Яхши сўраш яхши ўргатишдир”, деган фикри ўқувчига билим беришнинг энг фойдали йўлидир. Савол бериш орқали ўқитиш жуда самарали таълим усули эканлигини таъкидлаган Левен ва Лонг ўз тадқиқотларидан маълум қилишича, одатда ўқитувчи кунига 300 дан 400 гача савол беради. (1981) . Демак, саволлар ҳар қандай машғулотнинг асосини ташкил этади.

Қуйидаги жадвалда саволнинг анъанавий ва ноанъанавий (прагматик) турлари фарқланган ҳолда берилган:

№	Анъанавий саволлар (амалдаги)	Прагматик саволлар (таклиф қилинаётган)	2.1-жадвал
1.	Кўшимчалар вазифасига кўра қандай турларга бўлинади?	Имлода қайси кўшимчалар чизикча билан ажратиб ёзилади?	
2.	Отларнинг тузилишига кўра турлари нечта ва қайсилар?	Ёзма нутқда қандай кўшма отлар кўшиб, қайсилари ажратиб ёзилади?	
3.	Аниқловчи қайси сўз туркумлари билан ифодаланади?	Вергудан қандай нуткий вазиятларда (гапларда) фойдаланилади, нима мақсадда қўлланилади?	

Таъкидлаш лозимки, ўқувчиларнинг ўзлари савол берадиган ва уларга жавоб излайдиган машғулот – замонавий ва самарали дарсдир. Ўқувчиларни савол бера олишга ўргатиш, ўқитувчи берган саволларнинг ҳаётий масалалар ечимига алоқадорлиги она тили таълимида ҳам жуда муҳим ҳисобланади.

Хулоса ва таклифлар (Conclusion/Recommend.) Агар дарсни қандай ташкил этиш, хусусан, она тили дарсларида, лексика, тилнинг зарурий граматик маълумотларини ўқитишда креатив, прагматик саволлар билан ишлаш тизимини ишлаб чиқиш лозим бўлади. Юқорида келтирилган саволнинг ўқув топшириғи сифатидаги турлари, ўқувчини тўғри, мантиқли савол беришга ўргатиш бугунги она тили ўқитиш методикасининг муҳим вазифалари қаторига киради.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Педагогика Энциклопедияси. 2-жилд. –Т.: Ж – М., 2012. – 223-б.
2. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. 5 жилдлик. 2-жилд.–Т.: ЎзМЭ, 2004. – 569-б.
3. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики. – М.: Педагогика, 1972. -576 с. <https://search.rsl.ru/ru/view/>
4. Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии. - Москва: Педагогика, 1976. -416 С. С. Пономарев Психология творчества и педагогики, 1976. --280 С.